

Zitting 1975-1976

13 694

Nadere wijziging van de Algemene Ouderdomswet en de Algemene Weduwen- en Wezenwet (tijdelijke uitbreiding van het aanpassingssysteem van de pensioen- en uitkeringsbedragen, correctie heffingsgrondslag van de premies volksverzekeringen ten aanzien van de zelfstandigen alsmede aanpassing in verband met de verhoogde Rijksbijdrage aan het Ouderdomsfonds)

Nr. 3

MEMORIE VAN TOELICHTING**Algemeen**

1. Zoals bekend, is sedert medio 1973 op netto-basis het niveau van het AOW-pensioen voor een gehuwde (inclusief de vakantie-uitkering) nagenoeg gelijk aan dat van het minimumloon voor een gehuwde zonder kinderen (inclusief de vakantiebijslag).

In afwachting van de beslissing inzake het principiële vraagstuk van de verhouding tussen het netto minimumloon, de bijstandsnormen, de netto AOW- en AWW-pensioenen en de minima van de sociale uitkeringen – de Regering hoopt deze beslissing zo spoedig mogelijk te nemen – zou zij vooralsnog per 1 januari 1976 deze praktische gelijkheid willen continueren. Daarbij doet zich echter de omstandigheid voor, dat de Regering voornemens is per 1 januari 1976 de z.g. Noodwet (wet van 19 december 1973, Stb. 635, verlengd bij de wet van 19 december 1974, Stb. 779) niet te verlengen. Dit zal tot gevolg hebben dat bij bejaarden en weduwen met ingang van 1 januari 1976 veelal loonbelasting zal worden ingehouden van hun uitkering krachtens de AOW of de AWW.

De Regering heeft hierin, gezien haar voornemen om vooralsnog de hierboven reeds genoemde bestaande praktische gelijkheid per 1 januari 1976 te continueren, aanleiding gevonden om tijdelijke maatregelen te treffen.

In dit wetsontwerp is daartoe in de AOW een bijzondere verhogingsmogelijkheid voorgesteld. Deze mogelijkheid kan tevens worden toegepast op het AOW-pensioen voor een ongehuwde, ten einde het AOW-pensioen voor een ongehuwde 70% te doen zijn van dat voor een gehuwde. Tevens is voorgesteld, deze mogelijkheid in de AWW op te nemen ten einde de bestaande gelijkheid van de bruto uitkeringen ingevolge de AWW met die van de AOW te kunnen handhaven.

Hierbij zij opgemerkt, dat het niet verlengen van de Noodwet een onderdeel is van de oplossing van het z.g. «AOW-plus»-vraagstuk. Zoals namelijk reeds in de Interimnota Inkomensbeleid is aangekondigd, is de Regering voornemens per 1 januari 1976 dit vraagstuk tot een oplossing te brengen. Het probleem bestaat hierin, dat gehuwde bejaarden met geringe neveninkomsten naast hun AOW-pensioen minder netto inkomen hebben dan degenen, die uitsluitend in het genot zijn van het AOW-pensioen. Voor de weduwen geldt overigens hetzelfde.

De Regering heeft besloten de additionele lasten voor het AOW-, c.q. AWW-fonds verbonden aan de oplossing van het «AOW-plus»-vraagstuk voor re-

kening van het Rijk te doen komen. Derhalve is in het wetsontwerp tevens een bepaling voorgesteld, dat de kosten, verbonden aan de toepassing van de voorgestelde bijzondere verhogingsmogelijkheid – voor het jaar 1976 globaal te ramen op 500 mln. – voor rekening van het Rijk komen.

2. Zoals reeds is aangekondigd in de Interimnota Inkomensbeleid is de Regering voornemens het voor zelfstandigen nadelige verschil in heffingsgrondslag voor de premie volksverzekeringen met ingang van 1 januari 1976 zo goed mogelijk op te heffen. In het ontwerp van wet zijn de daartoe strekkende voorstellen opgenomen.

3. Voor het jaar 1975 is – naast de rijksbijdrage, geregeld in artikel 23, eerste lid, van de AOW – een extra rijksbijdrage voor het Ouderdomsfonds van de AOW beschikbaar gesteld van 520 mln. Aangezien besloten is, dat deze extra rijksbijdrage een structureel karakter dient te hebben, is in het wetsontwerp voorgesteld deze extra rijksbijdrage te zamen met de reeds bestaande in de AOW op te nemen. Hierdoor wordt tevens bereikt, dat deze rijksbijdrage jaarlijks wordt aangepast aan de ontwikkeling van het algemene loonniveau.

Artikelen

Artikelen I, onder A, en IV, onder A

In de nieuw voorgestelde leden 10 van de artikelen 9 van de AOW en 21 van de AWW is de bijzondere verhogingsmogelijkheid opgenomen, waarvan de wenselijkheid en het doel reeds toelichting vond in punt 1 van het algemeen deel van deze memorie. Daarbij is voorgesteld deze bijzondere verhogingen bij algemene maatregel van bestuur te doen plaatsvinden, ten einde in dezen een slagvaardig beleid te kunnen voeren.

De omvang van de extra verhoging per 1 januari a.s. kan immers eerst worden bepaald, nadat de pensioenbedragen per die datum met toepassing van de normale halfjaarlijkse aanpassing zijn vastgesteld.

In de nieuw voorgestelde leden 11 van de artikelen 9 van de AOW en 21 van de AWW wordt voorgesteld de extra verhoging voor rekening van het Rijk te doen komen.

Artikelen III en V

Aangezien wordt voorgesteld de verhogingen, gebaseerd op de nieuw voorgestelde leden 10 van de artikelen 9 van de AOW en 21 van de AWW voor rekening van het Rijk te doen komen, moet bij de vaststelling van het premiepercentage voor de AOW en de AWW met deze bijzondere verhogingen geen rekening worden gehouden.

Artikelen I, onder B en II

De in artikel 23 van de AOW neergelegde rijksbijdrage in het Ouderdomsfonds bedraagt voor het jaar 1975 250,8 mln. Te zamen met de extra rijksbijdrage voor het jaar 1975 ad 520 mln. is de totale rijksbijdrage in 1975 770,8 mln. Wanneer op deze totale rijksbijdrage, exclusief de daarop voor het jaar 1975 toegepaste afronding, het in artikel 23a van de AOW neergelegde aanpassingssysteem wordt toegepast, dient dit bedrag te worden verhoogd met hetzelfde percentage als waarmee het indexcijfer der lonen op 31 juli 1975 afwijkt van het indexcijfer der lonen op 31 juli 1974. Het indexcijfer der lonen bedroeg op 31 juli 1974 528 en op 31 juli 1975 592. Het procentuele verschil is derhalve 12,12%. Een verhoging van de totale rijksbijdrage voor 1975 met 12,12% leidt tot een rijksbijdrage voor het jaar 1976 van 864,3 mln. (afgerond). Artikel I, onder B, van deze wet strekt ertoe, dat deze rijksbijdrage voor het jaar 1976 in artikel 23 van de AOW wordt opgenomen. Uiteraard dient dan de in artikel 23a van de AOW voorgeschreven herziening van de rijksbijdrage per 1 januari 1976 achterwege te blijven.

Artikelen I, onder C, en IV, onder B

Wat betreft het inkomen, waarover de voor de volksverzekeringen te betalen premie wordt berekend, bestaat er een verschil tussen werknemers en zelfstandigen. Dit is het gevolg van de omstandigheid dat bij de werknemers de door de werkgever betaalde premie AWBZ/AKW niet tot het inkomen (loon) wordt gerekend. Bij zelfstandigen daarentegen behoort de – door hen zelf betaalde – premie AWBZ/AKW wel tot het inkomen waarover de premie AOW, AWW, AKW en AWBZ wordt berekend.

Overeenkomstig het gestelde in punt 2 van het algemeen deel van deze memorie wordt voorgesteld de artikelen 26 van de AOW en 41 van de AWW in verband met dit verschil in premieheffingsgrondslag te wijzigen.

Op grond van de gewijzigde zesde leden van de artikelen 26 van de AOW en 41 van de AWW zal in de Uitvoeringsbeschikking premieheffing volksverzekeringen 1968 de verlaging van de premieheffingsgrondslag voor zelfstandigen technisch worden uitgewerkt. Zulks is nodig om de niet meer tot het premieinkomen te rekenen premie AWBZ/AKW op praktische wijze te kunnen afleiden uit het totale bedrag van de gecombineerd geheven premies volksverzekeringen.

De Minister van Sociale Zaken,
J. Boersma

De Staatssecretaris van Sociale Zaken,
P.J.J. Mertens

De Staatssecretaris van Financiën,
M.J. van Rooijen